

Contact blad

Voorjaar!

Colofon

Het *Contactblad* is een uitgave van Johanniter Nederland. Het tijdschrift wordt verspreid onder alle vrijwilligers en andere betrokkenen van Johanniter Nederland. Het *Contactblad* verschijnt drie keer per jaar.

Redactie

Fleur de Beaufort, Joke Bos-Sinoo,
Katinka Kersting, David van Lennep

Bijdragen

Iedereen is van harte uitgenodigd mee te denken over interessante of zinvolle artikelen in het tijdschrift. We verzoeken u echter niet zomaar kopij in te zenden, maar vooraf even contact op te nemen met de redactie.

Contact

Voor alle zaken betreffende de inhoud van het tijdschrift kunt u contact opnemen met Katinka Kersting.
T 070 – 364 9920
E kersting@johanniter.nl

Fotografie

@marlieswessels.nl
Ronald van Heerik
E. Koster
Diverse vrijwilligers

Vormgeving

www.makingwaves.nl

Druk

De Hoop Grafisch Centrum, Dordrecht

Johanniter Nederland

Lange Voorhout 48, 2514 EG Den Haag
T 070 – 364 9920
F 070 – 356 1137
E info@johanniter.nl
W www.johanniter.nl
Bankrekening: NL38 ABNA 0258538147

Johanniter Nederland biedt hulp en zorg aan mensen die door ziekte, een handicap, ouderdom of sociale omstandigheden in een afhankelijk-ke positie verkeren. Duizenden vrijwilligers, verspreid door Nederland, zetten zich hiervoor in. Zij zijn actief in zorgcentra, inloophuizen, hospita's en bij onze vakantieactiviteiten. Ons doel is mensen plezier te geven en leed te verzachten.

Van de redactie

Toen eind januari de chocolade paaseieren en -hazen alweer in de supermarkt lagen, waren mijn gedachten nog bij allerlei andere zaken, met enige verbazing tot gevolg. Terwijl de winter nog maar net op gang begon te komen, werd via deze weg alweer de aandacht op Pasen gericht. Kennelijk vindt niet iedereen het even vreemd. Zo wordt er op allerlei manieren op Pasen ingespeeld, soms wat vroeg, maar het blijft leuk om naar uit te kijken.

Uiteindelijk beleeft iedereen Pasen op zijn eigen manier en dat is goed. Voor veel mensen zullen de paasdagen in het teken van ontspanning staan, lekker erop uit of van cultuur genieten. Anderen gaan naar een prachtige kerkdienst. En velen zullen samen met familie en vrienden genieten van een paasbrunch, al dan niet in combinatie met het schilderen en zoeken van eieren.

Overigens staan dergelijke tradities los van de Christelijke oorsprong van het feest. Zo dachten boeren vroeger dat het begraven van eieren in de akkers voor een betere oogst zou zorgen. En na afloop van de vastenperiode die voor de 16^e eeuw gemeengoed was, waarin geen zuivel, eieren en vlees werd gegeten, had men met Pasen zoveel eieren over dat het een gewoonte werd hardgekookte eieren te eten.

In de Christelijke traditie vieren we met Pasen de opstandig van Jezus, de overwinning op de dood. Ook de natuur komt weer tot leven. Het is heerlijk dat de periode van buitenactiviteiten weer aanbreekt, met op 19 mei alweer de eerste vakantie week. Daarom is dit ook een mooi seizoen om te starten met een nieuwe rubriek waarin we een stad of plaats uitkiezen, en bespreken wat er aldaar allemaal te doen valt. Uw tips en ideeën zijn zeer welkom!

Uw inbreng is ook welkom als het gaat om een ontwerp voor de voorpagina van het blad. U leest hier meer over bij 'Korte berichten'.

Voor nu wensen wij u veel leesplezier en mooie paasdagen toe!

DAVID VAN LENNEP

Inhoudsopgave

60 jaar Johanniter vakantie weken

De eerste Johanniter vakantie week werd in 1957 georganiseerd. Dit jaar is dus het 60 jarig jubileum! Hier gaan we uitgebreid bij stil staan: gasten kunnen een gratis vakantie week winnen, in elke vakantie week vieren we het lustrum en aan het einde van het jaar is er een feestelijke bijeenkomst voor alle vakantie vrijwilligers. Want we zijn trots en blij dat we in staat zijn deze vakanties al zo lange tijd te organiseren!

De praktijk: Navigatie voor slechtzienden

In de komende nummers willen we aandacht besteden aan elektronische hulpmiddelen voor mensen met een beperking. Daarbij leggen we voornamelijk de focus op apps, die zonder hoge kosten beschikbaar zijn. In dit nummer behandelen we apps op het gebied van navigatie en oriëntatie voor blinden en slechtzienden.

Te doen in... Dordrecht

Er is zoveel te doen en te zien in Nederland. In deze nieuwe rubriek geven wij u tips en ideeën voor uitstapjes die ook leuk zijn om samen met een ouder persoon te doen.

En verder

4 Van twee kanten • 10 Gedicht • 11 Ingezonden • 12 Gluren bij de burens
14 Johanniter Academie • 18 Korte berichten • 22 Puzzel • 23 Medaille van St Jan,
Agenda, Spelduitreikingen • 24 In contact met...

➤ 60 jaar Johanniter vakantieweken

De eerste Johanniter vakantieweek werd in 1957 georganiseerd. Dit jaar is dus het 60 jarig jubileum! Hier gaan we uitgebreid bij stil staan: gasten kunnen een gratis vakantieweek winnen, in elke vakantieweek vieren we het lustrum en aan het einde van het jaar is er een feestelijke bijeenkomst voor alle vakantievrijwilligers. Want we zijn trots en blij dat we in staat zijn deze vakanties al zo lange tijd te organiseren!

Het doel van de vakantieweken is in al die jaren gelijk gebleven: mensen met een lichamelijke beperking de mogelijkheid geven met vakantie te gaan. Ook de bevologenheid van de vrijwilligers is nog steeds hetzelfde als in de begindagen. Maar de voorzieningen en de hulpmiddelen die tegenwoordig vanzelfsprekend zijn, bestonden in 1957 niet. Het was allemaal stukken primitiever. Ter

illustratie vindt u hieronder het verhaal van Bas van Stam, een vrijwilliger van het eerste uur. Dit verhaal werd eerder gepubliceerd in een jubileumboek ter gelegenheid van 50 jaar vakantieweken. Bas van Stam is helaas inmiddels overleden, maar zijn verhaal geeft nog altijd een levendig beeld van de begindagen van de Johanniter vakantieweken. ➤

KATINKA KERSTING

Bas van Stam: We haalden rolstoelen van de vuilnisbelt

'In het voorjaar van 1957 ging ik mee met de eerste vakantieweek op de Marijkehoeve in Hattem. Er werd toen trouwens nog over 'kamp' gesproken. Ik was daarvoor gevraagd omdat ik bij het Rode Kruis in de Haarlemmermeer zat. Verder kende ik de Johanniter Orde helemaal niet.

Die eerste week was heel erg improviseren. We hadden bijvoorbeeld niet voldoende rolstoelen. We hebben ze overal vandaan gescharreld, zelfs van de vuilnisbelt. Daarna zijn ze opgeknapt zodat ze gebruikt konden worden. De bedden waren een verhaal apart. Er zaten geen gewone matrassen in, maar een soort hangmatjes. Na de eerste nacht bleek dat de mensen ontzettend slecht geslapen hadden. Met de beheerder zijn we toen over het terrein gaan struinen op zoek naar materiaal om dit probleem te verhelpen. Uiteindelijk hebben we uit een paar schuurtjes, die niet gebruikt werden, de deuren getild en die onder de bedden gelegd.

Er waren geen echte slaapkamers maar een soort boxen, gescheiden door wandjes die niet doorliepen tot het plafond. Aan de voorkant zat een gordijn. In de middelste box sliepen de zusters. Het eerste jaar hebben we vliegertouw gekocht en dat boven die boxen gehangen, van de ene kant van de gang tot de andere kant. Aan het einde bevestigden we een spijker die in een conservenblik lag. Boven elke box bonden we een touwtje dat naar beneden hing. Als een gast een zuster nodig had, werd er aan het touw getrokken en ging de spijker in het blik rammelen. De zuster wist dan dat er iemand wakker was, maar nog niet bij welke box ze wezen moest. Dus liep ze noodgedwongen iedereen af.

Mevrouw Rijnders, die de week organiseerde, had de gewoonte om haar schoenen 's avonds buiten de deur te zetten zodat ze gepoetst konden worden. Maar daar zijn wij als tilbroeders nooit ingetrapt! 's Nachts ging de deur op slot. Maar dan kropen we door het raam om een nachtwandeling te maken.

Onder het raam zetten we een stoel, zodat we ook weer naar binnen konden. Tijdens de derde vakantieweek ging mijn verloofde mee als keukenhulp. De keukenhulpen sliepen toen in een apart gebouwtje. Ik mocht haar 's avonds daar naartoe brengen, maar de deur ging wel achter me op slot. Als ik weer naar binnen wilde, moest ik aankloppen, zodat de hoofdleidster wist hoelang ik weggeweest was.

Wat voorraden betreft was het karig, we kregen bijvoorbeeld nooit koffie, alleen maar thee. Gelukkig kwam Lies Bakhuizen, die in de keuken werkte, regelmatig naar me toe. Dan fluisterde ze dat ze een 'SK-tje' voor me in de keuken had klaarstaan. 'Stiekeme koffie' betekende dat. 's Middags werd er even gerust, ook door de staf. Bij mooi weer nam ik een deken mee en ging ik lekker ergens tussen de bomen liggen. Op een keer volgden vijf zusters mijn voorbeeld. Later kreeg ik van de hoofdleidster te horen dat het geen pas gaf dat ik met zoveel zusters lag te slapen.

Uitstapjes maakten we met een gewone bus van de Veluwe Autodienst. Het was een toer om de mensen daarin te krijgen. Ik ging dan achter een gast staan, met mijn rug naar de busdeur, en sloeg mijn armen om haar heen. Dan pakte de andere broeders me bij mijn broekriem en dan werd ik stapje voor stapje, samen met die mevrouw, de bus in gehesen. Het was allemaal heel primitief, maar ik was blij dat deze vakanties voor gehandicapten van de grond gekomen waren. Er ging een keer een gast mee die op een zolderkamer woonde en nooit het huis uit kwam. Het was mei en er viel een zacht regentje. Ze zei: 'Ik zou zo graag een keer de regen willen voelen.' Ik vroeg aan dokter Faber of dat kon. Hij zei: 'Kom op, regenjas aan en we zetten haar twintig minuten buiten in een stoel.' Daarna hebben we haar onder de warme douche gezet.

Na die eerste keer was ik voorgoed met het Johannitervirus besmet! ➤

➤ Navigatie voor slechtzienden

In de komende nummers willen we aandacht besteden aan elektronische hulpmiddelen voor mensen met een beperking. Daarbij leggen we voornamelijk de focus op apps, die zonder hoge kosten beschikbaar zijn. In dit nummer behandelen we apps op het gebied van navigatie en oriëntatie voor blinden en slechtzienden.

Tegenwoordig is het gebruik van een smartphone gemeengoed. Voor gehandicapten, zoals in dit geval blinden en slechtzienden, is dat wellicht minder vanzelfsprekend maar ook deze groep maakt hier meer en meer gebruik van. Tegenwoordig zijn er allerlei applicaties beschikbaar en deze zullen waar mogelijk in de plaats komen van traditionele oplossingen, zoals blindegeleidehonden. In het verleden liet de gebruiksvriendelijkheid nog wel eens te wensen over maar daar is een hoop verbetering in gekomen. Wat wel een nadeel aan het gebruik van apps is, dat je je handen niet vrij hebt omdat je de telefoon vast moet houden om deze te kunnen bedienen. Vandaar dat het aanbeveling verdient om een houder mee te nemen waar de telefoon in kan worden gezet als deze niet bediend hoeft te worden. Op de meeste smartphones is tegenwoordig een Nederlandstalige voice over beschikbaar (of kan deze worden gedownload), die de gebruiker vertelt wat er gebeurt als het scherm wordt bediend. Daarnaast is het mogelijk om een (draadloze) braille-leesregel op de telefoon aan te sluiten.

Handige app

Een app die ongeacht de wijze van vervoer veel aan een geslaagde reis kan bijdragen is *Be My Eyes*. De app biedt de mogelijkheid om een vrijwilliger op afstand met de gebruiker te laten meekijken. Bijvoorbeeld bij oriëntatie op een druk station, om de ingang van een gebouw te vinden of om een huisnummer te lezen. Overigens kan deze app ook binnenshuis heel nuttig zijn. De app is vooralsnog alleen op een iPhone beschikbaar.

Wandelen

Voor wandelaars zijn er diverse apps beschikbaar. Eén daarvan is de *ViaOpta Nav* app. Deze app geeft de gebruiker continu aanwijzingen tot aan de bestemming. Daarbij wordt informatie gegeven over volgende afslagen of knooppunten en afstanden tot oriëntatiepunten. De geplande route kan van tevoren worden doorgenomen. Een vergelijkbare app is *GetThere*. Deze app biedt de mogelijkheid een 'alarm' in te stellen dat vlak voor het bereiken van de bestemming afgaat. Dat

De apps uit dit artikel

- *Be My Eyes*: meekijken op afstand
- *ViaOpta Nav*: hulp bij wandelen
- *GetThere*: hulp bij wandelen
- *Guidroid*: hulp bij wandelen
- *Pointfinder*: hulp bij wandelen
- *Guide Dots*: hulp bij wandelen
- *Moovit*: hulp bij openbaar vervoer
- *Zien*: bewustwording

is vooral handig bij het reizen met tram of bus. *Guidroid* is een wandel-app die gebruik maakt van Google Maps (overigens ook zonder Maps te gebruiken). De app kan ook fietspaden en parken in de route opnemen. Het is tevens mogelijk om geen bestemming op te geven en dan vertelt de app je continu waar je bent. *Pointfinder* is een app die ook werkt met Maps en waarin de gebruiker van tevoren navigatiepunten kan opslaan. De app werkt met een continu geluidseffect tijdens gebruik, waarbij de toonhoogte daalt als in de juiste richting wordt gelopen en het punt wordt genaderd. Daarnaast wordt aanvullende informatie gegeven. Als laatste maakt *Guide Dots* niet alleen gebruik van Google Maps maar ook van Facebook Places. Dit maakt het bijvoorbeeld mogelijk om vrienden in de buurt te vinden. Ook worden allerlei obstakels en bijvoorbeeld toiletten aangegeven. Overigens is het ook mogelijk meerdere apps tegelijk te gebruiken, zoals een herkenningpunten-app in combinatie met navigatie.

Bus en trein

Een app die speciaal voor bus en trein is gemaakt is *Moovit*. Deze app geeft aan waar je moet opstappen,

hoe lang je moet wachten, hoeveel haltes je nog te gaan hebt en wat je aankomsttijd is. Voordat er moet worden uitgestapt, wordt dit automatisch aangegeven. De dienstroosters worden gecombineerd met real time informatie over vertragingen zodat er niet nodeloos gewacht hoeft te worden. Doordat er routes kunnen worden opgeslagen in 'favorieten' kunnen deze weer met één druk op de knop worden opgeroepen. De app is beschikbaar in alle grote steden. Een nadeel aan de app is dat de geadviseerde reisroutes nog niet altijd optimaal blijken te zijn.

Bewustwording

Een app die slechtzienden niet direct zelf helpt maar wel een zinvolle bijdrage levert aan bewustwording en begrip in de samenleving is de *Zien* app. Hiermee kan een slechtziende aan anderen uitleggen hoe weinig hij of zij kan zien. De app geeft per stadium van een aandoening weer hoeveel men nog kan zien.

Nieuwe mogelijkheden

Voor gebruikers die zich voor het kiezen van een app zelf willen oriënteren, is het mogelijk hierover te lezen in allerlei gratis gesproken eBooks die beschikbaar zijn. Het blijven natuurlijk hulpmiddelen, maar de slimme moderne navigatietechnieken maken het mogelijk het gebruik van blindegeleidehonden en begeleiders sterk te verminderen. En de ontwikkelingen zullen ongetwijfeld in snel tempo voortgaan. Zo zal het in de toekomst ook mogelijk worden om binnen gebouwen te navigeren met behulp van bakens die worden uitgezet (iBeacons). Verder zijn er bij een groot budget meer mogelijkheden, zoals een interactieve blindenstok met ingebouwde sensoren. Uiteindelijk is het heel prettig dat er tegenwoordig zoveel apps beschikbaar zijn die veel kunnen zonder dat er hoge kosten hoeven worden gemaakt. En dat maakt de drempel een stuk lager dan voorheen. ➤

DAVID VAN LENNEP

Bronnen: Rover, iCulture, Google Play, Appwereld, Kijk op Hulpmiddelen, Oogvereniging

In deze rubriek zetten we het verhaal van een vrijwilliger naast het verhaal van iemand voor wie deze vrijwilliger zich inzet. Deze keer benaderen we het anders. We laten een echtpaar aan het woord waarvan de een vrijwilliger bij de vakantieweken is en de ander eerst vrijwilliger was en nu gast.

➤ Eerst vrijwilliger, nu gast

Jarenlang zijn Jan en Elsbeth Feenstra als verzorgers mee geweest met de vakantieweken, tot Jan 70 werd, toen was de leeftijdsgrens bereikt.

Elsbeth, wat jonger, ging door. Drie jaar geleden liet Jan's gezondheid hem in de steek, nu gaat hij mee als gast.

Het is een kille februariochtend als ik hen bezoek, maar het warme enthousiasme straalt van hen af als zij over de vakantieweken praten. Elsbeth herstelt van een heupoperatie, het bed staat nog in de kamer. Ze doet trouw haar oefeningen want in mei moet ze fit zijn om weer te assisteren bij een vakantieweek. Die wil ze voor geen goud missen. Wat drijft hen?

Collegialiteit en teamgeest

'Het is best wel zwaar' zegt Elsbeth, 'emotioneel ook, maar ik krijg er zoveel voor terug. Ik doe de laatste jaren de nachtdiensten samen met collega Annie. Ik kan van haar op aan, dat is belangrijk want 's nachts ben je heel erg op elkaar aangewezen. We zijn echt maatjes geworden. We realiseren ons zeer goed dat

gasten in al hun hulpbehoevendheid 's nachts extra kwetsbaar zijn, het voelt als heel intiem om hen, ontdaan van alle hulpmiddelen te mogen verzorgen. Op die momenten kom je heel dichtbij.' Jan vult aan: 'Als ik met een collega een nachtdienst draaide dan waren we een hecht team, goed op elkaar ingespeeld en als iedereen goed verzorgd in bed lag dan sloegen we de armen om elkaar heen: 'we hebben het weer gefikst samen'. Die collegialiteit, die teamgeest maakt dat je de vermoeidheid niet voelt.'

Welterusten kussen

De laatste twee jaar ging Jan weer mee met de vakantieweek, ditmaal als gast en hij hoopt dat in mei weer te doen. 'Het was in het begin best wel lastig om in die andere rol te kruipen. Ik merk nu nog aan mezelf dat ik daar nog steeds kijk met de ogen van de vrijwilliger: kunnen dingen niet anders, of misschien beter? Ik zie gauw wat gasten op een bepaald moment nodig hebben, weet hoe dat op te lossen. Zo kan ik toch nog veel voor de gasten betekenen.' Elsbeth en Jan maken tijdens zo'n vakantieweek ook hilarische momenten mee wanneer vrouwelijke collega's Jan verzorgen en naar bed brengen. Elsbeth zegt: 'Maar alleen ik mag hem welterusten kussen! Op die momenten ben ik dankbaar dat hij een leuke dag had terwijl ik mijn slaap aan het inhalen was. Die nachtdiensten zijn voor mij zo waardevol, die wil ik niet

kwijt. Je maakt de gasten op een heel andere manier mee dan tijdens een excursie, die vertrouwelijkheid van de nacht is me dierbaar geworden.'

Geen geraniums

Tot Jan ziek werd, ging Elsbeth vijfmaal per jaar mee met een vakantieweek, viermaal voor het Rode Kruis en eenmaal voor Johanniter. Nu doet zij het wat rustiger aan, dat wil zeggen één Johanniter vakantieweek per jaar, maar daarnaast zijn haar dagen zeer gevuld met ander vrijwilligerswerk. Voor haar nog geen geraniums in de vensterbank. Straks in mei gaat ze naar haar 25e Johanniter vakantieweek!

Ervaringen delen

Al eerder ontvingen Elsbeth en Jan de Johanniter medaille van verdienste. Zij zien dit zelf beslist niet als een verdienste maar 'vinden het eerder vanzelfsprekend dat je je inzet voor je medemens als je genoeg tijd hebt en nog gezond bent. Dit werk vraagt heel veel van ons vrijwilligers, lichamelijk maar vooral ook emotioneel. Wij hebben het geluk dat we die ervaringen samen konden en nog steeds kunnen delen, dat we weten wat de ander in zo'n week doormaakt en bezighoudt. De sfeer in de vakantieweken is zo bijzonder, dat is niet na te vertellen.'

Haren vlechten

Aan het eind van ons gesprek wil ik graag weten of zij zich een bijzonder voorval herinneren uit al die vakantieweken. Elsbeth vertelt over een dierbaar moment: 'Na een vaartochtje werd een gast met rolstoel in de bus gereden, daar werd mevrouw onwel. Reanimatie mocht niet meer baten. Gelukkig kon ik aan de familie nog een foto geven waarop mevrouw in haar laatste uren zat te genieten van een kopje koffie met een lekker gebakje.' Jan: 'Er werd altijd aan vrouwelijke gasten gevraagd of zij bezwaar hadden dat een man hen kwam verzorgen. Op een keer kwam ik een kamer binnen waar een dame met lang grijs haar zat te wachten. Ik vroeg of ik iets voor haar kon doen. Zij antwoordde dat alleen haar haar nog gevlochten moest worden. Ik zei: 'Dan doe ik dat even voor u', waarop zij mij zeer ongelovig aankeek: 'Kun je dat echt, waar heb je dat geleerd?' Toen ze de mooie vlecht bekeek die ik gemaakt had barstte ze in lachen uit toen ik haar antwoordde: 'Vroeger op de boerderij moest ik de staarten van de koeien wassen en vlechten.'

Het zal u lezer niet verbazen dat Elsbeth besluit met: 'Ik wil graag nog doorgaan tot mijn 70^e'. En Jan gaat graag met haar mee! ➤

JOKE BOS

➤ Pasen

*Het pure witte licht
van Gods aanwezigheid
is als een bliksemschicht
een keerpunt in de tijd.*

*In stilte, ongezien
en stralend, onverwacht,
herrijst de Levende
uit dood en donk're nacht.*

*De kruiden van de dood
zij kunnen weggedaan.
de opgestane leeft
en spreekt Maria aan.*

*Haar blij getuigenis
zet zich onstuitbaar voor,
dit ongelooflijk nieuws
wordt tot vandaag verwoord.*

*De werkelijkheid van God
breekt in ons leven in
als ruimte, perspectief,
geeft alles **nieuwe** zin.*

*Waar leven triomfeert,
het dode overwint,
daar bloeit de wereld op
en heel de schepping zingt.*

*Waar Pasen wordt gevierd
is dood voorbij gegaan
daar wortelt weer de hoop
in 't menselijk bestaan.*

MARIJKE DE BRUIJNE

INGEZONDEN

➤ Mooie reactie op een vakantieweek

Na elke Johanniter vakantieweek wordt aan de gasten gevraagd een evaluatieformulier in te vullen, zodat we weten waar gasten tevreden over zijn en op welke fronten aanpassingen of verbeteringen wenselijk zijn. Een gast van de vakantieweek vulde dit formulier wel op heel eigen wijze in, namelijk in dichtvorm. Deze creatieve feedback willen wij graag met u delen.

Wat is het eerste wat er in u opkomt als u aan de afgelopen vakantieweek denkt?

*Al mijn vakantiedromen
Zijn deze dagen uitgekomen
Nu kan ik lekker door blijven dromen
De sfeer een 10
De zorg ook bovendien*

Heeft u op/aanmerkingen over de organisatie?

*Deze organisatie werkt perfect
Lekker eten, lieve vrijwilligers
Het heeft mijn belangstelling opnieuw gewekt*

Heeft u op/aanmerkingen over de locatie?

*Vakantie vieren in dit kasteel
Het werd mij echt wel eens te veel
De liefde was zichtbaar aanwezig
De Johanniters zijn heel goed bezig*

Heeft u nog aanvullende opmerkingen voor het goed verlopen van de vakantieweken?

*Meer van deze weken
Er wordt reikhalzend naar uitgekeken
Met zijn allen voelen wij ons thuis
En gaan opgewekt en gesterkt naar huis ➤*

➤ Herinnering aan Truus van Drie - Hardeman

Vrijwilligers leggen vaak bijzondere contacten met de mensen voor wie zij zich inzetten, zoals gasten van de vakantieweken en bewoners van instellingen. Daarnaast is er natuurlijk contact tussen de vrijwilligers onderling. Paula Boddaert - de Bruijn, al jarenlang vrijwilliger bij de vakantieweken, heeft dierbare herinneringen aan haar collega-vrijwilliger Truus van Drie - Hardeman. Naar aanleiding van het overlijden van Truus stuurde zij daarom dit bericht.

In januari hoorde ik dat Truus is overleden. Toen ik voor het eerst in 2000 meeging als vrijwilligster met de vakantieweken, heeft Truus mij opgevangen en wegwijs gemaakt. Daar ben ik haar altijd dankbaar voor geweest. Zij is jarenlang vrijwilligster geweest, ook vaak samen met haar dochter Jeanet. In die jaren heeft zij een prachtig antependium gemaakt voor de kerkdienst in de weken. Zowel Dolph als ik bewaren een warme herinnering aan haar. Zij rust in vrede.

PAULA BODDAERT - DE BRUIJN

Ook in cultuurinstellingen zijn heel veel vrijwilligers actief. In het Onderwijsmuseum weten ze daarvan mee te praten!

Ambassadeurs van het Onderwijsmuseum

U, ik, we zijn allemaal op school geweest. In het Onderwijsmuseum komt die tijd weer terug. Wandelend langs foto's, oude wandplaten, lees- en rekenboekjes, schoolbanken en heel veel meer komen herinneringen naar boven aan een tijd dat het leven voorspelbaar en eenvoudig leek.

Ieder vindt in het Onderwijsmuseum wel iets wat aanspreekt: stond er bij u in de klas ook zo'n enorm grote kolenkachel die nu en dan bijgevuld werd met eierkolen, dan plofte en ging stinken? En die kroontjespen waarmee u leerde schrijven, dat inktpotje in het tafelblad dat gevuld werd uit zo'n vierkante fles... het is allemaal, en nog heel veel meer, te zien in dit museum. De collectie is tot stand gekomen via schenkingen van particulieren, ministerie en uit schoolsluitingen en bestaat voor een groot deel uit leermiddelen en -methoden en audio visuele middelen. Er worden (thema) rondleidingen verzorgd door professionele museumdocenten (zzp'ers) die gespecialiseerd zijn in de diverse onderwijssectoren.

Frank Roos

Werkt vandaag voor het laatst. Na ruim een jaar in het museum is het hem gelukt om weer een betaalde baan te vinden. Hij heeft er zin in, maar 'was dit betaald werk geweest, dan was ik zeker gebleven. Ik werk hier in een hele leuke groep, het lijkt of we al jaren vrienden zijn. Horecawerk is leuk, want het geeft voldoening als je mensen ziet genieten'.

Wilna Celie

Werkzoekend. Nu bijna twee jaar als vrijwilliger werkzaam in het museumcafé. 'Ik heb het uitstekend naar mijn zin en het is leuk om gasten met onze heerlijke producten te verwennen. De afwisseling en bedrijvigheid bevalt me prima. We hebben een heel leuke vaste ploeg. Ik werk twee dagdelen hier, daarnaast ben ik mantelzorger voor mijn aan Alzheimer lijdende moeder. Je kunt je voorstellen dat ik werken hier als een verzetje beschouw, ik krijg hier weer een beetje lucht'.

Maar wat zou het Onderwijsmuseum zonder vrijwilligers zijn? Coördinator vrijwilligers Gijs Damsteegt kan deze vraag beantwoorden: 'Ons museum heeft dertien vaste medewerkers. Daarnaast hebben we maar liefst 85 vrijwilligers, die ingezet worden bij de receptie en het beheer van de winkel, het museumcafé, de technische ondersteuning, administratie en het bijhouden van de collectie. Dat laatste is een enorme klus. Permanent zijn we bezig met het digitaliseren van de 400.000 objecten die in de depots zijn opgeslagen, in de toekomst willen we deze voorwerpen op onze website tonen. In ons café verzorgen twee betaalde medewerkers en vijftien vrijwilligers en stagiairs de bezoekers. Het is ook mogelijk om voor een feest of andere bijeenkomst een ruimte in ons museum te

huren. Laatst hadden we hier een compleet verzorgde trouwerij!'.

De groep vrijwilligers heeft een leuke mix van verschillende culturele achtergronden: pensioengerechtigden, 20-30 jarigen die werkervaring willen opdoen, Wajongers, 40+ers die hun baan zijn kwijtgeraakt en in hun werkritme willen blijven en werkzoekenden die tussen twee banen kennis en ervaring willen opdoen. De gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers is 55 jaar, de oudste is 80 jaar en nog heel enthousiast en energiek! Ook is het museum een permanent werk- en leerbedrijf voor leerlingen van het Da Vinci College.

De vrijwilligers vormen een hechte groep, stuk voor stuk vinden ze het een fijne plek om te werken. Werkzoekenden zouden het liefst hier blijven, maar zodra een betaalde functie elders zich aandient, moet er afscheid worden genomen. Heel vaak blijven ze daarna met elkaar in contact. Ook als er iemand in de narigheid zit, staan ze elkaar bij. Het Onderwijsmuseum hoeft niet actief op zoek naar nieuwe vrijwilligers, regelmatig dienen die zich spontaan aan, warm gemaakt door zittende medewerkers die zich enthousiast als ambassadeur van het Onderwijsmuseum presenteren. Coördinator Gijs Damsteegt werkt twintig uur in het

Allie Platje

Sinds november gepensioneerd directeur basisonderwijs. Voorlopig werkt ze bij de receptie en in de winkel, in maart gaat ze aan de slag met het maken van een brochure voor alle groepen van het basisonderwijs. 'Ik heb 45 jaar fulltime gewerkt en dat ritme wilde ik vasthouden. Naast mijn werk voor het museum volg ik nu een coupeuse opleiding en daarna heb nog meer cursussen op mijn wensenlijstje staan. Het lijkt alsof ik hier al jaren werk, ik voel me hier thuis want aan de balie hoor ik veel ervaringen en herinneringen. Dan gaat mijn onderwijshart weer spreken!'.

Kees Verburg

Werkt sinds 2015 in het museum. Hij assisteert aan de balie en bij de verkoop en verstrekt informatie. Toen hij net met pensioen was, overleed zijn vrouw. Hij zocht afleiding en vond die hier. 43 jaar gaf hij met veel plezier biologie in het voortgezet onderwijs en nog steeds denkt hij daar met plezier aan terug. 'Het is zo leuk om hier mensen te ontmoeten die net als ik nog steeds vol liefde over hun en mijn vak spreken. De ontspannen sfeer waarin we hier werken, is plezierig en met wisselende roosters treffen we steeds andere collega's. En via het vrijwilligerskrantje blijven we op de hoogte van elkaars wel en wee'.

museum als betaalde kracht, vaak is hij veel langer bezig. 'Dat gaat vanzelf', zegt hij, 'ik heb plezierig contact met de vrijwilligers, ik bied ze een luisterend oor, houd de vrijwilligers-administratie bij, maak de roosters, regel de vrijwilligers-overeenkomsten, organiseer viermaal per jaar gezellige bijeenkomsten en zorg dat ik op de hoogte blijf van veranderende wetgeving. Helaas moet ik, om in mijn onderhoud te voorzien, een volledige baan hebben. Maar ik zoek in eerste instantie naar aanvullend werk voor twintig uur, want dit leuke werk wil ik niet zomaar opgeven.'

Met zoveel vrijwilligers zou je denken dat het museum geld overhoudt. Een foute veronderstelling, want in de subsidie is de laatste jaren fors gesneden, maar dankzij alle belangeloze inzet kunnen nog steeds tentoonstellingen en bijzondere activiteiten worden georganiseerd. Er valt heel veel meer over het Onderwijsmuseum te vertellen. Zo ontdekte ik dat de leesplankjes in het museum onderling verschillen. Bij navraag bleek dat iedere denominatie (rooms-katholiek, protestants-christelijk en openbaar) zijn eigen leesplankje had. Soms ging het maar om een klein verschil: een te kort rokje van 'mies'! Voor zover bekend, bestond er geen joods leesplankje, maar misschien weet u hierover meer...?

Johanniter Academie

In het najaar van 2016 is Johanniter Nederland begonnen met het opstarten van de Johanniter Academie. Dit is geen 'school' maar een ondersteuningsprogramma voor vrijwilligers.

De laatste jaren is er nogal wat veranderd op het gebied van zorg & welzijn. Veel van wat vroeger landelijk georganiseerd was, wordt nu op gemeenteniveau uitgevoerd. Ook worden burgers geacht langer zelfstandig en zelfredzaam te blijven. Lukt dit niet alleen, dan moet er een beroep gedaan worden op familie en naasten. Die mensen zijn niet meer alleen buurvrouw of dochter, maar ook mantelzorger, een rol die niet altijd de eigen keuze is. Daarnaast zijn er de mensen die er zélf voor hebben gekozen om zich onbetaald voor anderen in te zetten; de vrijwilligers in de zorg. Maar ook voor hen verandert er veel. En die veranderingen hebben zij meestal niet zelf voor het kiezen.

Nieuwe directeur

Het doel van de Johanniter Academie is om de vrijwilligers bij deze veranderingen te ondersteunen. Johanniter Nederland krijgt hiervoor vanuit de overheid gedurende drie jaar een subsidie. Tegen die tijd zijn hopelijk al een flink aantal stappen gezet, en het is de bedoeling om het programma daarna voort te zetten. Projectleider van de Johanniter Academie is Lidwien van der Reep, in het vorige Contactblad stelde zij zich al aan u voor. Inmiddels is Lidwien ook directeur van Johanniter Nederland geworden, maar zij blijft een dag per week aan de Johanniter Academie besteden. Voor de verdere invulling van het project worden mensen ingehuurd wanneer dat nodig is.

Zwaardere zorgindicaties

Het project loopt nu een paar maanden. De aftrap was bij de Amaris-groep, waar 1200 vrijwilligers, verspreid over meerdere instellingen, actief zijn. Lidwien vertelt dat de Amaris-vrijwilligers onder andere aanlopen tegen het feit dat bewoners van

instellingen een zwaardere zorgindicatie hebben dan voorheen. Het gevolg is dat ze dingen anders beleven, minder kunnen. Hiermee verandert ook het aandeel van de vrijwilligers. 'We hebben bijeenkomsten georganiseerd om hierover met de vrijwilligers in dialoog te gaan', vertelt Lidwien. 'Ze beseffen dat niet alles bij het oude zal blijven, maar het is niet altijd helder hoe het dan wél moet. Een zorg van veel vrijwilligers is bijvoorbeeld dat zij taken van de betaalde staf gaan overnemen en dus veranderen in onbetaalde beroepskrachten. Dat is zéker niet de bedoeling.'

Mensen hebben aandacht nodig

Om de rol van de vrijwilligers duidelijk te maken, bleek een taartdiagram heel verhelderend te werken. Het laat zien hoeveel uren er vergoed worden voor beroepskrachten. Bij een bewoner met een zware zorgindicatie wordt ongeveer 24 uur zorg per week vergoed. In een week zit 168 uur. Een deel daarvan brengen mensen slapend door, maar dan blijven er nog altijd bijna 100 uur per week over. 'Het mag toch niet zo zijn dat bewoners 100 uur per

Gefinancierde uren per week

week op zichzelf aangewezen zijn?', zegt Lidwien. 'Naast de noodzakelijke verzorging, hebben mensen ook aandacht nodig. Hier ligt de rol van vrijwilligers.'

Nieuwe oplossingen zoeken

Maar hoe zit dat dan met de veranderingen? Tijd en aandacht geven was toch altijd al de rol van de vrijwilligers? Lidwien beaamt dat. Maar door de veranderingen is het soms wel nodig om opnieuw naar de invulling van vrijwilligerstaken te kijken. 'Omdenken noem ik dat', zegt Lidwien. 'Het gaat in essentie niet om het kopje koffie dat wordt rondgedeeld, maar om de aandacht. Het is de inhoud die telt, niet de vorm. Tijdens de bijeenkomsten proberen we tot de kern te komen van waar het nu eigenlijk om draait, om van daaruit op zoek te gaan naar nieuwe oplossingen.'

Vrijwilligers zijn nodig

Lidwien geeft een voorbeeld van dit omdenken. 'Een vrijwilligster vertelde dat de bijeenkomst niet op haar van toepassing was, want zij ging alleen maar naar de kerk met bewoners. Desgevraagd gaf ze aan dat het kerkbezoek in de afgelopen jaren sterk is afgenomen. Bij verder doorvragen naar de oorzaak hiervan vertelde ze dat de indicaties in het huis zwaarder zijn, dat het kerkbezoek voor steeds minder bewoners is weggelegd en dat het waarschijnlijk een aflopende zaak zou zijn. In zo'n geval moet je gaan omdenken. Waar gaat het nu eigenlijk om? Misschien kun je de kerk wel bij de bewoners brengen met behulp van live streaming van een dienst of door in het huis samen te bidden en te zingen. Ook dan blijven vrijwilligers nodig.'

Kennismaken met de groepen

Lidwien heeft in haar functie als directeur de afgelopen maanden veel Johanniter groepen bezocht om kennis te maken. Lidwien: 'Ik kom in contact met directies en management, coördinatoren en vrijwilligers. Ik hoor uit veel verschillende monden het verhaal en krijg een goed beeld van wat er speelt. De groepen met wie ik nog geen kennis heb gemaakt, zal ik komende tijd bezoeken.

Deze bezoeken geven ook weer slagkracht voor de Johanniter Academie. Het is duidelijk dat de ondersteuning bij elke instelling anders zal worden ingezet, afhankelijk van de situatie. Te denken valt aan begeleiding in een veranderingsproces, competentietrainingen, deskundigheidsbevordering, lokale samenwerking, enzovoort. Het behelst dus meer dan een paar cursussen aanbieden. Ik vind het ontzettend mooi om me hiermee bezig te mogen houden!'

Volgende stappen

Na Amaris, is DSV|Verzorgd Leven in de regio Katwijk de volgende instelling die aan de slag gaat met de Johanniter Academie. In de loop van het jaar volgen andere Johanniter groepen. Heeft u vragen over het project, neem dan contact op met Lidwien van der Reep: info@johanniter.nl of 070 - 364 99 20. 📞

KATINKA KERSTING

De vrijwilligers bij Amaris konden aangeven welke thema's ze graag wilden bespreken tijdens de bijeenkomsten. Ze konden kiezen uit de volgende onderwerpen:

- 📍 Dagbesteding: zang, spelletjes, knutselen, puzzelen, wandelen, etc.
- 📍 Facilitaire ondersteuning: koffie, koken, vervoer, etc.
- 📍 Zingeving
- 📍 Vrijwilligers als onderdeel van het zorgteam / hoor je erbij?
- 📍 Deskundigheidsbevordering: veiligheid bijv. bij brand, tillen, rolstoelgebruik, etc.
- 📍 Ontlasten van mantelzorgers
- 📍 Samenwerking vrijwilligers met formele zorg en wederzijds uitwisselen van informatie
- 📍 Omgaan met dementie
- 📍 Kwaliteit van leven / waardigheid en trots: aandacht, respect, genieten, welzijn, etc. 📞

Er is zoveel te doen en te zien in Nederland. In deze nieuwe rubriek geven wij u tips en ideeën voor uitstapjes die ook leuk zijn om samen met een ouder persoon te doen.

➤ Dordrecht

Dordrecht – of ‘Dordt’ zoals de bewoners hun stad veelal noemen – is een van de oudste steden in ons land. Het is dan ook een echte monumentenstad. Met gebouwen die ontstonden in de middeleeuwen, typisch Dordtse gevels, voorname patriciërswohnungen, pakhuizen, kerken en watertorens, is alleen een wandeling door de historische binnenstad al meer dan de moeite waard. Daarnaast zijn er tal van interessante musea. Wie in is voor een nostalgisch uitstapje raden wij het Nationaal Onderwijsmuseum aan! ➤

➤ Andere musea in Dordrecht

- Dordrechts Museum
- Huis Van Gijn
- Het Hof Nederland
- Het Dordts Patriciërshuis
- Landschapskundig Museum
- Museum 1940-1945
- Binnenvaartmuseum
- Nationaal Medisch Museum
- Carel Wüst Automuseum
- Grafisch Museum Adland

➤ Bereikbaarheid

Het centrum van Dordrecht heeft een perfecte bereikbaarheid én is autoluw zodat u ongestoord kunt winkelen of rustig kunt genieten van de historische gebouwen. Er zijn veel verschillende parkeergarages en voor kort parkeren ‘op straat’ kunt u gebruik maken van Parkline of Brick.

Ook met het openbaar vervoer is het centrum van Dordrecht prima te bereiken. Als u van buiten de stad komt dan is de trein een goede optie, het centraal station bevindt zich op slechts 5 minuten loopafstand van het centrum. U volgt simpelweg de ‘Rondje Dordt’ palen, dit zijn zwarte palen met een zilvergrijze bewegwijzering.

Vrijwel alle stads- en streekbussen stoppen ook op het centraal station. De stadsbussen stoppen op diverse locaties in het centrum zoals de Grote Kerk, het Scheffersplein en het Groothoofd. Bewoners vanuit de Drechtsteden en Rotterdam kunnen tevens met de Waterbus naar Dordrecht komen. ➤

RONALD VAN HEEBEEK

➤ Het Nationaal Onderwijsmuseum

Het Nationaal Onderwijsmuseum is gevestigd in een prachtig gebouw: het in 1939 gebouwde en onlangs zorgvuldig gerestaureerde gebouw *De Holland*. Er is ruim 2.500 m² aan publieks- en tentoonstellingsruimten, een sfeervolle Commissarissenkamer, een winkel en een museumcafé. Ook zonder een bezoek aan het museum kunt u daar genieten van heerlijke (streek)lekkernijen. Met de grootste onderwijscollectie ter wereld is het Onderwijsmuseum dé plek om het onderwijs van vroeger en nu te beleven. U kunt deelnemen aan een rondleiding, maar ook actief bezig zijn. Vanuit de afdeling Educatie wordt een zo divers mogelijk aanbod gecreëerd voor elke doelgroep. Zeven dagen per week open. Museumjaarkaart is geldig. Op loopafstand van het station. Voor meer informatie: www.onderwijsmuseum.nl. ➤

➤ Het Diakonaal Aandachtscentrum

In Dordrecht is ook een Johanniter groep actief. Deze vrijwilligers werken in het Diakonaal Aandachtscentrum. Dit is een inloophuis voor iedereen die behoefte heeft aan rust, aandacht, begrip, troost of een goed gesprek. Dat kunnen mensen zijn die eenzaam zijn, dak- en thuislozen of (ex-)psychiatrische patiënten. Ze zijn welkom in de ontmoetingsruimte en de stilteruimte. Anoniem, want bij het Aandachtscentrum wordt niet gevraagd naar achternamen, adressen of telefoonnummers. Sommige bezoekers komen één keer, anderen lopen vrijwel elke dag even binnen. Het centrum is zeven middagen per week en op zaterdagochtend open. Per jaar gaat de deur van het Aandachtscentrum 25.000 keer open om een bezoeker binnen te laten. Dit is mede mogelijk door de inzet van ruim vijftig gemotiveerde en getrainde vrijwilligers. ➤

➤ Tip

In het voorjaar en de zomer van 2017 is er rondom de Nieuwkerk bij de Voorstraat Noord, in het monumentale historische centrum van Dordrecht, een antiek- en curiosamarkt. Het kloppende hart van de markt is natuurlijk het prachtige Nieuwkerksplein met de antieke Nieuwkerk, daarop staan zo'n veertig kramen aangevuld met een heerlijke cateraar, terras en podium waarop bij alle markten een passend stukje muziek geprogrammeerd staat! De markt is van 10.00 tot 17.00 uur. Data: 7 mei, 4 juni, 6 augustus. ➤

➤ De VoorleesExpress

Met de VoorleesExpress lezen duizenden vrijwilligers voor aan kinderen met een taalachterstand. Voorlezen is leuk en heel belangrijk voor de taalontwikkeling. Een vaste vrijwilliger gaat een periode van 20 weken langs bij het gezin thuis om voor te lezen aan het kind. Het doel is het bevorderen van de taalvaardigheid van de kinderen, maar ook het stimuleren van het leesplezier.

De gezinnen die meedoen zijn heel divers. Vrijwilligers lezen voor aan Poolse, Marokkaanse, Chinese, Turkse, Surinaamse en nog een heleboel andere gezinnen. De kinderen zijn tussen de 2 en 8 jaar oud. Meestal gaat het om één kind per gezin, maar het komt ook vaak genoeg voor dat er in een gezin wordt voorgelezen aan twee of zelfs drie kinderen. Er is altijd een vader of moeder aanwezig. Het is ook de bedoeling dat de ouders worden gemotiveerd om het voorleesritueel over te nemen. Gezinnen kunnen zichzelf aanmelden maar kunnen ook aangemeld worden, bijvoorbeeld door scholen en maatschappelijk werk.

Alle leeftijden

Ook de voorlezers zijn heel verschillend. Het zijn voornamelijk vrouwen tussen de 18 en de 88 jaar. Zij hebben vaak ervaring met het voorlezen aan kinderen, hetzij voor hun werk of gewoon voor hun

eigen kinderen. Er wordt voornamelijk met vrouwen gewerkt omdat gezinnen hier vaak de voorkeur aan geven. Dit betekent echter niet dat er geen mannen nodig zijn. Er zijn gezinnen die geen voorkeur hebben en daar wordt maar wat graag een mannelijke voorlezer geplaatst.

Ook spelletjes

Een voorlezer gaat een keer per week op bezoek bij het gezin. Zo'n bezoekje duurt een uur. In dit uur leest men samen een boek maar men kan ook een spelletje doen. Een heel uur achter elkaar lezen is namelijk vrij lang. Memory bijvoorbeeld is een prima spel waarmee je aan de taalvaardigheid kunt werken.

Ondersteuning

Als voorlezer sta je er nooit alleen voor. Je wordt te allen tijde ondersteund door een coördinator, waar je terecht kan met al je vragen en ervaringen. Coördinatoren zijn ook vrijwilligers die op hun beurt weer worden begeleid door de projectleider. Er zijn op dit moment 4.307 vrijwilligers actief in 4.043 gezinnen. De VoorleesExpress werkt vanuit 133 locaties.

Interesse?

Wilt u een kind opgeven of staat u te trappelen om voor te lezen? Ga dan naar de site www.voorleesexpress.nl en zoek naar een VoorleesExpress bij u in de buurt. ➤

➤ Uitnodiging vrijwilligersdag

Dit jaar wordt er weer een vrijwilligersdag georganiseerd in het voorjaar. We doen dit op een bijzondere locatie, namelijk in Madurodam. Bijgesloten bij dit *Contactblad* vindt u de uitnodiging. U bent van harte welkom! ➤

➤ Redactie zoekt versterking!

De redactie van het *Contactblad* bestaat uit een medewerker van het kantoor in Den Haag en een aantal vrijwilligers. We maken met heel veel plezier drie keer per jaar het blad. Wie wil met ons meedoen? We kunnen nog één of twee extra mensen gebruiken!

Profiel redactielid *Contactblad*

Taken

- Bijwonen redactievergaderingen (3 keer per jaar).
- Interviews op locatie doen.
- Artikelen schrijven.
- Tekstredactie.
- Meedenken over de inhoud en vormgeving van het blad.

Profiel

- Als vrijwilliger betrokken bij een Johanniter groep of een andere Johanniter activiteit.
- In staat zich in te leven in de doelgroep (alle Johanniter vrijwilligers).
- Belangstelling voor ontwikkelingen op het gebied van zorg/welzijn.
- Goede redactionele vaardigheden.
- Goede contactuele vaardigheden.
- Bereid om te reizen naar redactievergaderingen in Den Haag en naar interviewlocaties (reiskosten worden vergoed).

Heeft u belangstelling? Neem dan contact op met Katinka Kersting. Telefoon: 070 – 364 99 20. E-mail: kersting@johanniter.nl. ➤

➤ Vergeet-mij-liedje

Dementerende ouderen raken grote delen van hun verleden kwijt. Maar het muzikale geheugen blijft vaak intact. Liedjes van vroeger zingen ze probleemloos mee. In samenwerking met Stichting Nieuwe Helden maakt zangeres Kim Erkens muzikale videoportretten van mensen met dementie. In overleg met de familie zingt zij (zo mogelijk samen met de oudere) een liedje met een bijzondere waarde en neemt dit op. De filmpjes zijn te bekijken via www.vergeetmijliedje.nl en www.dementie.nl. Deze portretten zijn waardevol voor de familie omdat zij daarin iets van vroeger herkennen, maar zij laten ook zien hoe dementerende ouderen bij het horen van muziek ontwaken uit hun eigen wereld. Maandelijks publiceert Kim Erkens een nieuw videoportret. Wilt u een vergeet-mij-liedje aanvragen? Dat kan via vergeetmijliedje@gmail.com. Er zijn geen kosten aan verbonden omdat ruim honderd donateurs dit mooie initiatief steunen! ➤

➤ Krokussen!

In maart keken de medewerkers van het Johanniter kantoor uit op een bloemenzee. Ook vele voorbijgangers, zoals de heer en de heer en mevrouw Koster, genoten van dit lentefeest!

FOTO: E. KOSTER

Vrijwilligersverklaringen

Veel vrijwilligersorganisaties vragen om een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Johanniter Nederland werkt sinds dit jaar bij de vrijwilligers van de vakantieweken met eigen variant hiervan.

Een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is een verklaring waaruit blijkt dat het gedrag van iemand in het verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving. Bij sommige banen is dit verplicht. Ook veel vrijwilligersorganisaties vragen om een VOG. Het gaat dan vaak om vrijwilligers die werken met kwetsbare doelgroepen.

Competenties en intenties

Bij de Johanniter vakantieweken werken wij ook met een kwetsbare doelgroep. Toch heeft Johanniter Nederland er vooralsnog voor gekozen de vrijwilligers niet om een VOG te

vragen. Een belangrijke reden hiervoor is dat we de vrijwilligers niet willen belasten met de kosten die het aanvragen van een VOG met zich meebrengt. In plaats daarvan vragen we de vrijwilligers twee verklaringen te ondertekenen die ingaan op de competenties en intenties die nodig zijn om te kunnen werken als vakantievrijwilliger. Dit heeft te maken met een kwaliteitsslag die we als organisatie maken en met eisen die ons van buitenaf worden opgelegd. Voor sommige vrijwilligers was dit even wennen omdat we hier nooit eerder om gevraagd hebben. Gelukkig konden we rekenen op hun begrip. ➤

Repair Café

In het vorige *Contactblad* stond een artikel over het Repair Café. Hier kunnen buurtbewoners spullen die kapot zijn door vrijwilligers laten repareren. Goed voor de portemonnee en goed voor het milieu. Voor foto's was toen onvoldoende plaats, daarom plaatsen we die alsnog ➤

Uitnodiging Ridderdag

Het Kapittel van de Johanniter Orde in Nederland nodigt de Johanniter vrijwilligers van harte uit voor het ceremoniële gedeelte van de 126e Ridderdag van de Johanniter Orde op zaterdag 24 juni 2017 in de Kapel van de Evangelische Broedergemeente aan het Zusterplein te Zeist van 10.30 – 12.00 uur. Na afloop wordt u in het nabij gelegen Slot Zeist koffie en een drankje aangeboden. Indien u aanwezig wilt zijn, kunt u dat vanaf 1 juni doorgeven via kanselarij@johanniter.nl. Wij verzoeken u dan uiterlijk om 10.25 uur in de kerk aanwezig te zijn. Als u nog vragen heeft over de dag, kunt u hierover contact opnemen met Fernand Pahud via pahud@johanniter.nl of 070 – 364 99 20. ➤

Foto's en kunstwerken gevraagd!

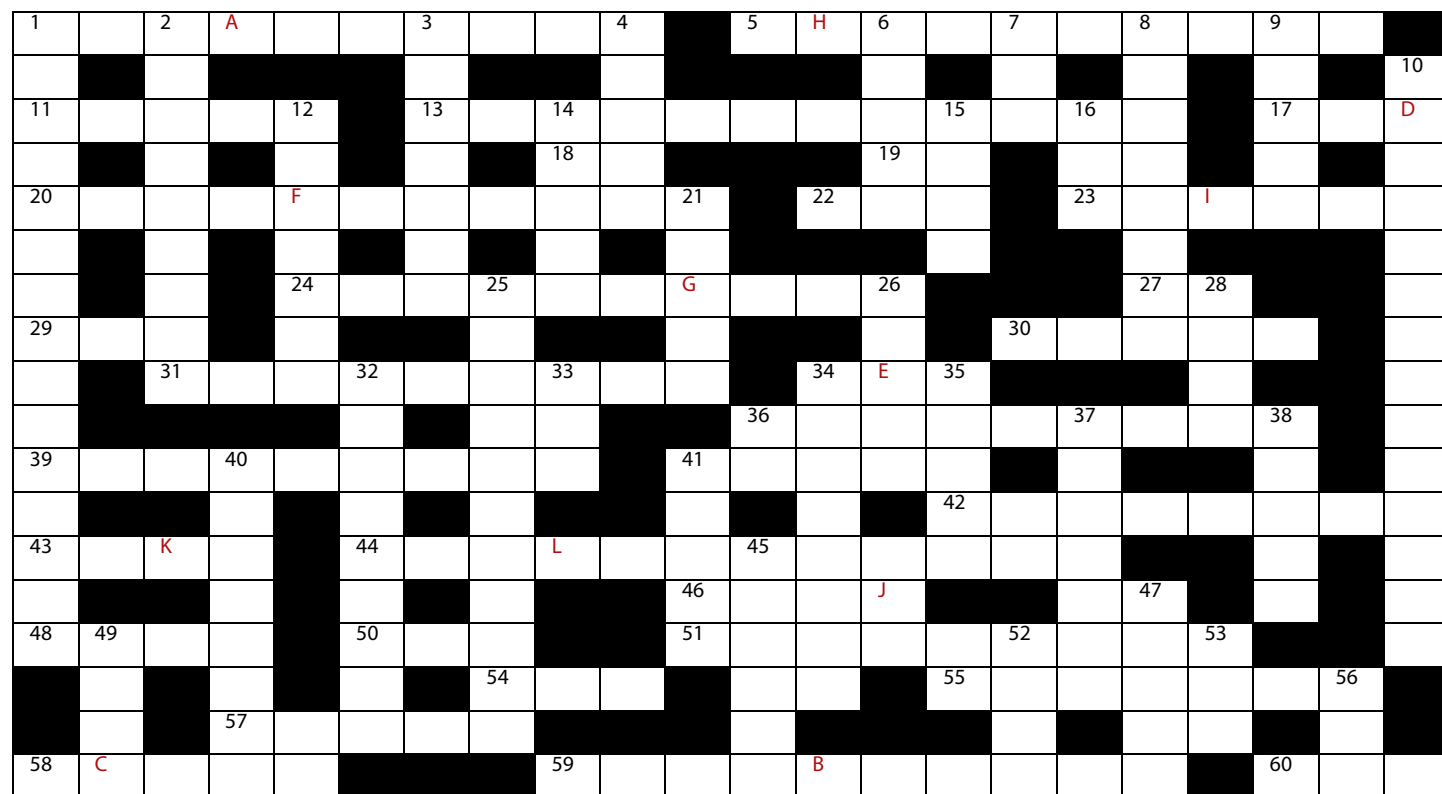
We doen een beroep op uw talent en creativiteit! Op de voorkant van het *Contactblad* plaatsen we altijd een foto, en doorgaans is dat een foto met mensen er op. Dat is immers de essentie van ons werk: mensen die er voor elkaar willen zijn. Soms is het best lastig om hier een geschikte foto voor te vinden. Het moet een 'staande' afbeelding zijn, het plaatje moet aanspreken en de technische kwaliteit moet goed zijn. Nu dachten we: u kunt ons misschien helpen.

Wat zoeken we? Op de cover van het blad willen we graag 'contact tussen mensen' tot uiting laten komen. Heeft u een foto die dit mooi illustreert? Of

misschien zelfs een eigen schilderij of kunstwerk (want velen van u zijn creatief bezig) waarin dit tot uitdrukking komt? Stuur de foto (of de foto van het kunstwerk) naar ons op! Wellicht siert uw bijdrage dan de voorkant van het volgende *Contactblad*.

Technische eisen: een staande afbeelding en foto's moeten scherp zijn. Digitale inzendingen moeten minimaal 2 MB zijn. U kunt uw bijdrage opsturen naar: kersting@johanniter.nl of per post naar: Johanniter Nederland, redactie *Contactblad*, Lange Voorhout 48, 2514 EG Den Haag.

We zijn benieuwd! ➤

Horizontaal:

1. laatste week van de veertigdagentijd; 5. Europees land;
11. bijna niet; 13. populaire manier om digitaal een datum te plannen met een groep; 17. deel van een vrucht; 18. Economische Zaken (Afk.); 19. oude lengtemaat; 20. langdurig beraadslagen; 22. bijzonder lange tijd; 23. orchideeëngeslacht; 24. niet te doen; 27. internet protocol (afk.); 29. wees gegroet (lat.); 30. besef; 31. bond van samenwerkende staten; 34. lid Europees Parlement (int. afk.); 36. beroep; 39. provocatie; 41. communicatiecode; 42. matigen; 43. telwoord; 44. neutrale zone; 46. populaire reserverings- en beoordelingswebsite voor restaurants; 48. verdoofd (eng.); 50. populaire biersoort (afk.); 51. bijeenkomst; 54. applicatie (afk.); 55. elektrische spanning; 57. staat in noordoost India, bekend van de thee; 58. Duits merk voedingsmiddelen; 59. seizoensgebonden chocola; 60. groot-ouder

Verticaal:

1. dorp in Noord-Brabant; 2. spontaan; 3. weer; 4. optie; 6. rund; 7. boom; 8. merkwaardigheid; 9. Aziatisch land; 10. zomers tijdverdrijf; 12. corduroy; 14. achteruit; 15. groep; 16. diepdrucktechniek; 21. Duits historicus en filosoof; 25. niet plezierig; 26. rijtuig; 28. Italiaanse plaats; 32. dwars; 33. heel veel; 34. tot 1920 neutraal stuk land in België; 35. katachtig dier; 37. deel van een verdedigingswal; 38. Egyptische heerser; 40. erkentelijk; 41. gekte; 45. lijfspreuk; 47. vruchtboom veredelen; 49. groente; 52. konijn (vrl.); 53. vat; 56. Utrechtse rivier.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Stuur uw antwoord **voor 15 juni 2017** naar: redactie Contactblad, Lange Voorhout 48, 2514 EG Den Haag of naar: kersting@johanniter.nl. Vergeet niet uw naam en adres te vermelden. Onder de juiste inzendingen verloten we een prachtig gebonden boek over de Johanniter Orde. De winnaar van de puzzel van vorige keer is mevrouw L. Bruggink uit Baarn.
De oplossing was: WITTE KERST. 🍷

Op 29 januari hadden de Johanniter vrijwilligers van Ziekenhuis Gelderse Vallei een bijzondere bijeenkomst. Coördinator Nienke Kootstra nam afscheid van de groep én werd onderscheiden met de medaille van St. Jan.

De Johanniter Orde heeft verschillende onderscheidingen voor vrijwilligers: de Johanniter speld, de verpleegkundigenspeld, de 25-jaars speld en de JVVV medaille. Een heel enkele keer wordt ook de medaille van St. Jan uitgereikt aan vrijwilligers die zich gedurende lange tijd op bijzondere wijze in Johanniterverband hebben ingezet. Op 29 januari kreeg Nienke Kootstra deze bijzondere onderscheiding opgespeld.

Warm afscheid

Het was een warme, gezellige bijeenkomst, waar de vele vrijwilligers die aanwezig waren, getraakteerd werden op een heerlijke high tea. Uiteraard werd uitgebreid stilgestaan bij de jarenlange inzet van Nienke. Collega-coördinator Henda Huisman vertelt hierover: 'In mijn afscheidstoespraak heb ik het gehad over de 44 jaar dat het ziekenhuis een deel van Nienke's leven was. In de jaren dat zij secretaresse was van de Pastorale Dienst, deed zij ook al regelmatig vrijwilligerswerk voor de Johanniters. Zij verzorgde met Kerstmis de vieringen voor de patiënten en zij deed regelmatig de administratie of verstuurde de post voor de Johanniter Orde. Als coördinator Nellie Uyl afwezig was, nam Nienke haar taken over. Na haar pensionering is Nienke als vrijwilliger verbonden gebleven aan het ziekenhuis en de Johanniters. Als cadeau voor haar afscheid kreeg ze een verhaal van verhalen-vertelster Hanne Elstak over 'De man in de wolken'. Deze man zorgde voor de mensen, die eenzaam en verstoten waren in het dorp onderaan de berg. Dit verhaal sloot heel mooi aan bij het vrijwilligerswerk, dat wij met onze groep doen in het ziekenhuis en waar Nienke zich meer dan veertig jaar voor heeft ingezet.' 🍷

AGENDA 2017**mei 2017**

13 t/m 19 mei Vakantieweek in Mechelen
20 t/m 26 mei Vakantieweek in Mechelen

juni 2017

10 jun Vrijwilligersdag
24 jun Ridderdag

augustus 2017

19 t/m 25 aug Vakantieweek in Lemele

september 2017

9 t/m 15 sep Vakantieweek in Lunteren

november 2017

11 t/m 17 nov Vakantieweek in Wezep
25 nov Feestelijke afsluiting jubileumjaar

SPELDUITREIKINGEN**december 2016 – januari 2017**

16 dec Haspadie Kerkelijke Gemeenten (Katwijk), 5 Johanniterspelden, 1 25-jaarsspeld
22 dec IJsselland Ziekenhuis (Capelle a/d IJssel), 26 Johanniterspelden
29 jan Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede), 1 medaille van St Jan

PIET VAN LEEUWEN was 16 jaar hospitiuarts in Vleuten en Wilnis. Afgelopen najaar legde hij deze functie neer, maar hij blijft betrokken als vrijwilliger.

Ik ben huisarts geweest en heb in de ouderenzorg gewerkt. Zodoende heb ik mogen ervaren dat het stervensproces een bijzondere levensfase is, waarin ik mensen kon ondersteunen en begeleiden. Die ontdekking leidde er toe dat ik zelf graag een hospice wilde oprichten. Ter voorbereiding ging ik in gesprek met Rita Plomp, destijds de hospitiuarts in Wilnis en Vleuten. Zij was naast een bevlogen arts een verdienstelijk zangeres en ze vroeg mij of ik kon zingen. Toen ik bevestigend antwoordde en vertelde dat ik tenor was, zei ze: 'Mooi, je bent aangenomen'. Het bleek dat ze hard mannenstemmen nodig hadden in het hospitiuorkoor. Een paar maanden later heb ik Rita opgevolgd als hospitiuarts en hoefde ik geen eigen hospitiu meer op te richten. Daarna heb ik zestien jaar voor mensen in hun laatste levensfase mogen zorgen. *Medestervelingen* noem ik ze, geen patiënten. De patiëntenrol stelt immers allerlei eisen aan mensen, maar in het hospitiu kunnen zij weer gewoon zichzelf zijn. Daar mogen ze, voorzover dat kan, vooral genieten van de tijd die ze nog hebben. Je staat als hospitiuarts ook in een heel andere verhouding tot ze dan een arts in het ziekenhuis 'die het allemaal gaat oplossen'. Zover reikt mijn macht niet. Wel kon ik er als arts voor ze zijn. Als mensen zo'n intensieve en zware tijd tegemoet gaan, wil je dat ze dag en nacht op je mogen rekenen. Ik was als arts 24 uur per etmaal beschikbaar. Officieel was ik maar 24 uur per week in dienst, de rest was in feite vrijwilligerswerk, maar ik zou het zo weer doen. De situatie van stervende mensen verandert per dag. Je moet weten wat er speelt om goed advies te kunnen geven. Het is een voorrecht om ergens te werken waar de zorg écht is zoals je die het liefst zou willen geven. Het belangrijkste: er is tijd. In de zorg is dat tegenwoordig een luxe artikel. Daarnaast is er heel veel liefde, betrokkenheid en inzet. Van de verpleegkundigen, – 'beroeps-engelen' – en de 280 vrijwilligers in de beide huizen. We staan zij aan zij, doen wat nodig is en kennen niet de hiërarchie zoals je die in een ziekenhuis tegenkomt. Kortom, het is fantastisch om dit je werk te mogen noemen. Afgelopen najaar heb ik afscheid genomen als hospitiuarts. Ik wilde wel actief blijven als vrijwilliger en hielp mee met het organiseren van het lustrum ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van het hospitiu in Vleuten. 's Middags was er een symposium, 's avonds een feest. Ik was totaal verrast dat ik daar werd onderscheiden als Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Ik blijf bij het hospitiu betrokken, onder andere als zangvrijwilliger in het koor, waarmee het in feite allemaal begon... ➤ KATINKA KERSTING

